

Haridusstipendiumi kasutamise kogemusest

2021. aasta esimene september algas minu jaoks tavapärasest erinevalt. Sel päeval ei suundunud ma mitte kolleegidega õppeaasta avaaktusele vaid istusin kodus töölaua taha, et planeeritud projektiga algust teha.

Projekti esialgne kava oli küll valmis, kuid selle täideviimisega alustamine oli keeruline. Küsimusi oli palju. Kuidas alustada? Mis järjekorras asju teha? Kuidas valmivat tööd jagada? Mis programm valida? Kas ma suudan kavandatud reaalselt teostada? See kõik tundus esmapilgul võimatu ülesandena. Loobumine ei olnud mõeldav ja nii ma tasapisi tegutsema asusin. Protsessi käigus õppisin palju ning osa õpitust tuleb siinkohal ka jagamisele.

Esimene õppetund – kui töö ei edene, tee paus. Liikumine aitab!

Esimestel nädalatel edenes minu töö aeglaselt. Kulus aega, et valida programm, teha eeltööd, mõelda ülesehitusele ning loomulikult ka selleks, et harjuda teistsuguse tööeluga. Mulle meeldis, et sain oma tööaega valida. Õppematerjali loomine eeldab omamoodi loovust. Kui parajasti ei ole mõtet, kuidas mingit teemat edasi anda, siis tuleb teha paus ja mõtteid koguda. Jõudmaks arusaamiseni, et pikemate pauside tegemine on täiesti lubatud tegevus, kulus siiski aega. Alguses arvasin, et kui sunnin ennast tööd edasi tegema, küll siis asi edeneb. Töö tuleb ju valmis saada. Nii see paraku polnud ja sellises tujus valminud asjad tuli paratamatult hiljem ümber teha, sest esialgne mõte või teostus ei olnud ikka hea või oli vigane. Mõne aja möödudes sain aru, et õige töötuhin ning paljud head mõtted tulid pärast aktiivset liikumist. Värskendav jaluskäik, pikem rattasõit või mõne trenni külastamine said minu tööpäevade lahutamatuks osadeks. Mõnel päeval edenes töö paremini, teisel kehvemini, mõnel päeval olin valmis alustama tegevusega kohe hommikul, teisel õhtupoole. Vahel töötasin rohkem hoopis nädalavahetusel. Ise töö tegemise aja valimise võimalus aitas mind minu eesmärkide saavutamisel.

Teine õppetund – planeeri tegevusteks rohkem aega!

Teine õppetund on osaliselt esimesega seotud. Kui ikka töö ei edene või edeneb aeglasemalt kui arvasid, on oht, et soovitu ei saa mitte kuidagi tähtajaks valmis. Seetõttu on mõistlik esialgne plaan koostada ajavaruga. Eriti juhul, kui asjade teostamiseks on vaja teiste inimeste

abi. Teistelgi on oma tegevused ja igale küsimusele ei ole võimalik vajalikuks ajaks tagasisidet saada.

Minu materjali puhul on vajalik õpilaste poolne katsetamine. Üsna kiirelt sai selgeks, et suur osa materjalist jääb stipendiumiperioodi lõpuks selle sihtgrupi poolt siiski katsetamata. Tööprotsessist lähtuvalt, oli vastavate materjalide valmimise ajaks teema koolis juba läbitud või käsitlusele tulemas hoopis tulevikus. Seega on jätkuvalt minu materjalide juures märke – täienemisel. Õnneks on suur töö tehtud ning edaspidine täiendamine oluliselt lihtsam kui kõike nullist alustada.

Ka siis, kui teostus ei eelda teiste inimeste panust on ajavaru vajalik. Tehnika ei ole alati töökindel. Töö tegemist pirduravad nii parajasti ära olev elekter, katkendlik internetiühendus kui ka tujutsev arvutiprogramm. Videote kokku monteerimine on isegi ajamahukas tegevus. Minul juhtus korduvalt, et programm teavitas töölusprotsessi lõpus, et tegevus ei õnnestunud ning tuleb uuesti proovida. Eks omamoodi oli ka põnev, kas parajasti valmiv video saab valmis ühe korraga või tuleb veel teist korda oodata programmi tegutsemist.

Kolmas õppetund – lülita asjad hääletule režiimile!

Kui midagi ei ole võimalik hääletule režiimile lülitada, tuleb see viia töökohast võimalikult kaugemale. Ma ei suuda nüüdseks enam loendada kordi, kui muidu vaikses töökeskkonnas hakkas mingi asi häält tegema just sel hetkel kui vajasin täielikku vaikust, et mõnda videot salvestada. Telefoni hääletuks muutmine on kõige lihtsam tegevus, kuid tuleb tunnistada, et vahel ununes tööhoos seegi. Kui telefoni hääletuks lülitamata unustamises ei saa kedagi peale enda süüdistada, siis muude helidega on keerulisem. Mida teha naabriga, kes otsustab paar päeva remondile kulutada või kuulab keset päeva valju muusikat? Kuidas toimida lemmikloomaga, kes tundub kohati meelega ootavat aega, mil vajad vaikust? Selliste probleemide lahendamiseks ei osanud ma valmis olla ning praegugi võib mõne video taustal kosta heli, mis neis olema ei peaks. Loomulikult on mul plaanis nende järk-järguline asendamine pärast seda, kui esimesed katsetused on läbitud ning selgunud, mida veel peaks muutma.

Neljas õppetund – kontrolli!

Ise tööprotsessis olles kipuvad tekkivad vead jääma märkamatuks. Seetõttu on töö mitmekordne kontrollimine väga vajalik. Eriti kasulik on, kui kontrollijaks ei ole ainult autor vaid keegi muu teemat tundev isik. Kui teist isikut ei ole kohe võtta, tuleks enne seda, kui

oma tööd kontrollima asuda, teha paus tööst eemalduda ning tegeleda millegi muuga, näiteks muu teemaga. Minu kogemus näitab, et pausi tegemise järgselt on vigu kergem märgata ning ajakulu väiksem, sest materjaliga pole vahepeal kaasnenud muid tegevusi, näiteks loodud videoid mis on vaja vigade ilmnemise järgselt ümber teha.

Vües õppetund – kõike ei saa planeerida, haara tekkinud võimalustest!

Iga plaan just see ongi – plaan. Plaanid muutuvad. Hetkest, kui esitasin oma stipendiumitaotluse kuni reaalse töö alguseni oli möödunud pea 10 kuud. Taotlust kirjutades ei osanud ma ette näha enesetäiendamisvõimalusi, mis stipendiumiperioodil võivad avaneda. Pärast pikka kaalumist otsustasin mõne neist oma plaanidesse mahutada ja ma ei kahetse. Olen täiesti kindel, et klassi ees viibides poleks ma seda teinud kaasneva lisatöö tõttu. Kui veebipõhise kursuse läbimine on tavatöö kõrvalt veel mõeldav, siis osalemine projektis, mis eeldab klassi eest eemaldumist, alati ei ole. Selline eemalolek tähendab asendaja leidmist, tundide planeerimist ära olemise perioodiks, juhendite jätmist, hilisemat kontrolli ja lisaks projekti ülesannete täitmist. Kuna alati ei saa olla kindel, et saadav kasu sellist lisatööd üle kaalub, on lihtsam mitte osaleda.

Kui kooli poolt tekkis võimalus osaleda Erasmus+ projekti raames toimuval õpirändel Maltal, kaalusin enne soovi avaldamist minagi. Oma projekt tahtis tegemist, nädalane enesetäiendamisreis ei olnud plaani kirjutatud. Otsustasin võimalusele läheneda kui preemiale mille nimel pingutada. Ma teadsin kuhu detsembri lõpuks pean jõudma ning mida selleks tegema. Tulemuseni jõudmiseks oli lihtalt vaja veidi rohkem pingutada.

Mul on hea meel, et õpirände kasuks otsustasin. Maltal õppisin AM Language nimelises koolis, kus viidi lisaks keeleõppele muuhulgas läbi õpetajate täiendkoolitusi ning organiseeriti külastusi lähedal asuvasse koolidesse. Võimalusest näha teistes koolides toimuvat, kuulda ja katsetada mujal kasutatavat metoodikat, olin ammu unistanud. See soov täitus ning klassi ette naastes on minulgi nüüd uusi ideid, mida oma tundides katsetada.

Kokkuvõtteks

Tänaseks on minu stipendiumikasutamise periood lõppenud ning planeeritu teoks saanud. Tegelikult ei saa siiski väita, et töö on lõplikult valmis. Pigem on materjal, mille leiab aadressilt <https://matematerjale.weebly.com> valmis testimiseks, et seda oleks võimalik koguneva tagasiside põhjal korrigeerida ning täiustada. Olen tänulik võimaluse eest neli kuud klassi ees olemine asendada muu tööga, millest on loodetavasti teistelegi kasu. Leian, et iga

õpetaja vajab võimalust tunniandmise asemel veidikeseks aeg maha võtta ja tegeleda enesetäiendamisega. Mina olen täis uut energiat ning valmis uute mõtetega taas klassi ette astuma.